

ენათმეცნიერი
გორგავი გოგოლავილი
ესაუბრება პროზაიკოს
თავაზ ხალაძეს

გ. გ. — მთელი ნოველაა...
თამაზ, არსებობს ასეთი ცნება:
არამატერიალური კულტურული
მემკვიდრეობა... როგორც ეტეშო-
ბა, პიროვნებისთვის ამგვარი მეტ-
სახელი ის სულიერი ფასულობაა,
რომელიც ყოველგვარ მატერიალუ-
ლირებულებაზე მაღლა დგას...

თ. ხ. — თავად ის ფაქტი, რომ
ზედმეტ სახელს ბევრი სინონიმი
აქვს (მეორე სახელი, გამოცვლი-
ლი სახელი, სააღერსო სახელი,
ენინობითი სახელი, ნართაული
სახელი, მეტსახელი, უკანსაყივარ,
თიკუნი...) იმაზე მანიშნებს, რომ
ამათი უმრავლესობა ერთმანეთი-
საგან მხოლოდ სახელით კი არა,
შინაარსობრივადაც განსხვავდება;
ამის გაზრებაც აუცილებელია...

ზოგი მეტსახელი თუ მარტი-
ვია და გამჭვირვალე (მაგ., ჯაგარა,
მუქათარა, ჯანსაღა...), ზოგი, მართ-
ლაც რომ, მხატვრული სახეა. ერთ
კაცს „ეზოს ლაზათს“ ეძახდნენ. ეტ-
ყობა, გარეგნობით კარგი შესახედა-
ვი იყო, მაგრამ სხვა არაფერით ექნა
ღმერთის... ანდა: „ლაფის კუკლა“.
„კუკლა“, მოგეხსენებათ, რუსული
სიტყვაა და ქართულად „თოჯინა“
გვიჩვა. სასაუბრო მეტყველებაში
„კუკლა“ ლამაზის სინონიმად იყო
ნაცევი. ამ ზედმეტი სახელის პა-
ტრინიც „კუკლასავით“ პირვენება
კია, მაგრამ ლაფისაა, ტალახისა და,
რა გინდა, რომ ქნა...

ვინმესთვის ზედმეტი სახელის
შერქმევა და სამუდამოდ გაყი-
ლება, თუნდაც საქებარი ანდა
სააღერსო იყოს, იოლი არ არის.
მასხოვს, ტარიელ ჭანტურის ერთი
შესანიშვნავი რითმის: (ნოსტრუმ გას
ნოსტალგია), მაგრამ არ მასხენდე-
ბა, ის რომელიმე კრიტიკოსს ან ლი-
ტერატურისმცოდნეს ეხსენებინოს,
როცა კარგ რითმებს ჩამოთვლიდ-
ნენ. ჩემი მოკრძალებული აზრით,
მიზეზი ის არის, რომ გონიერა ენი-
ნააღმდეგება „დიდი მოურავის“
„გიად“ მოხსენიებას.

მეტსახელი ბევრ საფიქრალს
აჩენს; თუნდაც ის ჩად ლირს,
როცა მშობლებს შვილები არა
რჩებოდათ, ახალშობილს სხვა-
დასხვანაირად უცნაურ სახელს
არქევდნენ, რომ სიყვილისათვის
გზა-ვალი აებნიათ, ბავშვისთვის
ვერ მიეგნო..., მაგრამ ამჯერად
გვიყოფა...

გ. გ. — ჰეტრე უმიკაშვილს
დაკავით კლდიაშვილის „სამანიშვი-
ლის დედინაცალი“ ნაუკითხას და
მნერლისთვის მიუწერია, ძალიან
მომენთა შენი მოთხოვდა, მა-
გრამ ენა მოიკოჭლებსო... უმიკაშ-
ვილს (ქართლელი იყო), ცხადია,
იმერიზმები ჰქონდა მხედველობა-
ში. დავითი სამადლობელ ბარათ
უგზავნის დან „მოუბოლიშებს“,
მეც ვერ მოინო, რომ ჩემი ენა მოი-
კოჭლებსო... მაგრამ მანც ისე ისე
რჩება მანც მოინო... უმიკაშ-
ვილს კარგი დაგვალება... ანუ მნერლ
სამადლობელ ბარათ უგზავნის
დან დაკავით მოინო... უმიკაშ-
ვილს კარგი დაგვალება ეს თემა?

თ. ხ. — სიამოვნებით გავაგრ-
ძელებ, მაღლობელიცა ვარ, ამის
საშუალება რომ მოიცი, დედაჩებს
დედა ცხრა წლისას გარდაცვალა,
მამა — თორმეტისას. ჩემიდეტისა
მამაჩემზე დაქორნინგბულა. ობლი-
სათვის მზითვები „ვეზისტუასა-
ნი“ ვერ გამოუტანებათ, მაგრამ
„სახარება“ კი მოუყოლებია თან
(ახალგაზრდობაში უსვინდისოდ
უხმორიდ მიაჩნდა დალექტიზმების
გამოყენება, თუმცა ამის მტკიცებას
აარიდა თავი... ეს ამბავი შენმა მო-
თხოვდამ გამახსენა, „რომ ზოლი“
რომ ჰქიანა; პერსონაუები გზადა
დიალექტიზმებს გაურევენ (ამაიც-
ვამ, მაშორე... შავიდა, შაინდა...
გო, ქა...), მაგრამ არა ყველა და
ყველა შესაძლო შემთხვევაში... რას
იტყვი ამის თობაზე?

სხვათაშორის, ამასაც გავიხს-
ენებ: ანა კალანდაქეს, როცა მსაგას
თემაზე საუბრობს, „გარემოს კა-
ნახის“ ცნება შემოაქებს...

თ. ხ. — „გარემოს კანახი“ —
უზესქესი ჟრმინია.

მაგრამ, ვფიქრობ, დიალექტის
საჭირო დოზით გამოყენება მხო-
ლოდ „გარემოს კანახით“ ვერ

აიხსნება (თუმცა ესეც არის, რა
თქმა უნდა). ცნობილია, მეტყვე-
ლება პიროვნების მახასათებელია;
მეტყველება ერთგვარი მხატვრული
ხერხია პერსონაუების ძერნვისა. იმ
მოთხოვდაში („რომ ზოლი“) ორი
თობა — ბებიებისა და შეილიშვი-
ლებისა — საუბრობს; ერთი უქცევეს
დიალექტზე, რომელიც გაქრობის
პირასა და მეორე — სალიტერა-
ტურზე საუბრობს და ერთმანეთის
მეტყველება არცერთის არ ერთო-
რება, რადგან ეს ასეც უნდა იყოს...

მე არ ვარ მომხრე პროზაულ
ტექსტებში დიალექტიზმების ჭარ-
ბად გამოყენებისა (არ უნდა იყვი-
როს, არ უნდა მოგრძოს თვალი)...
მაგრამ ამგვარ შემთხვევაში არც
უმაგისობა ივარგებდა... ძალიან
მანუხებს დალექტის გაქრობის
ტენდენცია — უდიალექტებოდ

თესავი იყო. ჩემს ბავშვობაში სა-
ათობით უჯდა დედაჩემს და მის
ნაუბარს იწერდა. თავიდან ეს მა-
ლიზიანებდა, დედაჩემის ნათევებ
შეცდომების ინუსხავს-მეთქ. მაგრამ
მერე ამ საქმიანობამ მეც გამიტა-
ცა და ჩემი ლექსიკონიშვილი
შედგენა დავით მარიამ წერილი
და უკავები იმდონ მისი ადგი-
ლი ნინადადებაში სხვა სიტყვების
გვერდით. დავით წერედიანი ერთ
თავის მრავალმხრივ საინტერესო
ესეში წერს: „ყველ სიტყვას თავი-
ზე შეგრძნება ახლავს, მაგრამ სხვა
სიტყვასთან მეზობლობა ძირითა-
და შეგრძნების კორეციას ახდენს,
აძლიერები, ასუსტებს, ნებისმიერი
მხრისა ივარგებდა... ძალიან
შემორჩინება და გამოიტანება სტროფი
ტენდენცია — უდიალექტებოდ

ვნაონბ, რომ დედაჩემისაგან ის

შენებისას რომელი ქვა რომლის
გვერდით დადო, როგორ დადო და
რა დუღაბი იხმარო მათ შესავა-
შირებლად. რაც უნდა საუკეთესო
აგური დაყარო ერთად, ეს მხო-
ლოდ აგურის გროვა იქნება და
სხვა არატერი... ამიტომ წერის
დროს გასათვალისწინებელია სი-
ტყვის არა მხოლოდ შინაარსობრივი
რომელსაც ვერცერთ და ვერანაირ
საჭირო და საინტერესო კი მგონია.
ვალ-ცალკე განემარტა ეს სიტყვე-
ბი, ნეტავი როგორ ახსინდნენ, რა
შინაარსს ჩადებდნენ მასში, ნიუან-
სობრივად რა განსხვავება იქნებო-
და მათ შემორჩინება? მერე ამათი ერთად
შეკვრა და გამოცემა... ამას იმიტომ
ვამბობ, რომ მქონია შემთხვევა,
სიტყვაში მე სხვა შინაარს დამი-
ჭიროვა მე სხვა შინაარს დამართ
შემორჩინება ნარმართავს. „სასტიკი
ქარი“ სულ სხვა ემოციური იდე-
ნობაა, ვიდრე „ნელი ქარი“ ანდა

ტყველების სიმდიდრე — უიდესი
საგანძურო სალიტერატურო ენისა.
(სუ, გამოცემული და სურველი
დღესაც ცოცხალია...)

თ. ხ. — იმათ არა მეტად დედა-

ნის შექმნისა ძალზე სინტერესო.

ოცნებაში უფრო შემორჩინება

ნავიდეს კაცი: არის ხალხი განმი-
ტომ წერილი, რომელიც ათიოდე

მნერალი თუ ხმარობს რომ ცე

ვა განვითარება არა მართველი

თუ გინდა, უმალ ჩანვდე ადამიანის შინაგან სამყოროს, მისი სამუშაო ოთახი უნდა ნახო. იგი პიროვნებას ხშირად ვრცელ სიტყვიერ დახასათებაზე უკეთ ნარმოაჩენს. ბეგო ბეჟუაშვილის სამუშაო ოთახში შესვლისთანავე თვალნინ დაგიდგებოდა მისი შინაგანი პორტრეტი, მაშინვე მიხვდებოდი, როთ საზრდოობდა მისი გონება, რა ახარებდა მის, სულსა და გულს: იატაკიდან ჭერამდე წიგნებით სავსე თაროები, დიდი სანერი მაგიდის უჯრებში აურაცხელი DVD დისკი მსოფლიო კინემატოგრაფის, საპერო სპექტაკლებისა (ზოგიერთი რამდენიმე ეგზიგებლარი სხვადასხვა შესრულებით) თუ ვიკალური ხელოვნების დიდი ოსტატების ჩანაწერებით; თაროზე, როგორც მასპინძლის მუსიკალური გემოვნების ნიშანსვეტი, ვერდის

კერძო გენერაციულ გასტანცია

მინიატიურული ბიუსტი; სხვაგან რომ აღარ
დაეტია, იატაკსა და დივანზე გორებად აღ-
მართული ნიგნები და ლიტერატურული ჟურ-
ნალ-გაზეთების დასტები; მაგიდა მოუკინოლი
გადმოწერილ თუ გადმოსაწერად გამზადებულ
ფილმთა დისკების ფურცელებით, შევსებული
ბეგოსტვის ჩვეული გულმოძგინებით; ფილ-
მის სახელმოდება, რეკლამი, მსახიობები,
ქვეყანა, გადაღების ნელი... რა თქმა უნდა,
ბეგოც აქვეა: თავისი ხელით შექმნილი ბი-
ბლიოთებიდან, ნებისმიერ ნიგნსაცავს რომ
დააშვერებს, ნიგნს გადმოიღებს, დიდი ხნის
უნახავი ცეკლი ნაცნობივთ დახედავს (ლამის
მთელი მსოფლიო ლიტერატურა ხომ თითქმის
ზეპირად იცის), გადაფურცლავს და ფრთხი-
ლად, მორიდებითაც კა, როგორითაც ადამია-
ნი თავის ყველაზე ძვირფას ცოცხალ არსებას
ეპყრობა, უკან დააბრუნებს; ან მაგიდასთან
ზის და კომპიუტერში რაღაცას კითხულობს
სხვადასხვა პროფესიის სახელმოვანი ადამია-
ნების შესახებ. მერე ამობეჭდავს და თავის
არქივად ქცეულ კოლექციას მორიგი ასეთი
შენაძენით გაამდიდრებს; ანდაც კომპიუტერ-
შივე პატიოს სახელგანთქმული მომლერლების
კონცერტს უსმენს და აპარად გრძნობ, რომ
კოკლის არაჩვეულებრივი მცოდნე შესრულე-
ბის ყველა ნიუანსს ამზრევს, ყველა თავისებუ-
რებას „იქტერს“. ჯინ ბეკი კარუზი, ჯილი,
ბასტიანინი...) ამას სხვანაირად მღერისო. აგისხნის, კერძოდ როგორ მღერის ან სულაც
მოგასმენინებს ის განსხვავებულ შესრულებას.
ფილმის ყურებისას მისული კი რეჟისორზე
ან მსახიობზე ისეთ რამეს შეიტყობ, მანამდე
ნარმოდა ძალა რომ არ აძინოვა

ნარმდებაც რომ არ გეოზდა.
ნიგნი, კინო, მუსიკა — ეს იყო ბეგო ბე-
ჟუაშვილის თოახი, ეს იყო მისი სამყარო.
ბეგო ნამთ არ ჩერდება, თავის სამყაროს
სულ ავსებს, ამდიდრებს: კითხულობს,
უყურებს, უსმენს. ასეთი იყო ბეგო თავის

ცოდნა ანთებულ სანთელს ჰგავს. ერთი
სანთლით რომ ათასი სხვა სანთელი ააწოო,
ამით მას არც აღი დაკლდება, არც სინათ-
ლე, პირიქით, იმატებს კიდეც, რადგანაც ერ-
თის მაგივრად ათასი სხვა სანთელი დაინტებს
ლაპლაპსო, — ილია ჭავჭავაძის ეს სიტყვები
თითქოს ბეგოზეა ნათევამი. ცოდნის გაცე-
მა, „სანთლების ანთება“ ბეგო ბეჟუაშვი-
ლის მონოდება იყო. ოღონდ დაენახა, რომ
ნიგნიერი ხარ, თავისი უმდიდრესი შინაგანი

სამყაროს თანაზიარს გაგვდიდა. ამიტომ მასთან ყოველთვის სიახლის, საინტერესოს შეტყობის მოლოდინით მიღიოდი, მისგან შინაგანად გამდიდრებული ბრუნდებოდი. ალბათ, მხოლოდ ბეგოსგან შეიძლებოდა გაგებო ისეთი პროზაიკოსების თაობაზე, როგორებიც ვსევოლოდ გარშინი და მაჰმუდ თეიმური არიან (მათ შემოქმედების თარგმნა და ქართველი მკონტაველისთვის გაცნობა სურდა). აღარაფერს ვამბობ საყოველთაოდ ცნობილ მნერლებზე, რომელთა თხზულებებიდან, ისეთ პასაყს გაიხსნებდა, შესაძლოა, თავად ავტორსაც რომ აღარ ხსიმებოდა. გამოჩენილი შემოქმედების შესახებ ნაირ-ნაირ ამბებს ხომ უსასრულო მოთხოვბასვით ჰყვებოდა. ბეგოს გარდა, კიდევ ვისგან გაიგებდი, როგორ ატირდა ალექსანდრე დოუბა, ნლების

მერე პორთოსის სიკედილის ეპიზოდი რომ
ნაიკითხა; რას უწუნებდა ოსკარ უაილდი
ემილ ზოლას; რა მიაჩნდა რობერტო როსე-
ლინის მარსელ კარნეს შედევრის „ქანდა-
რის შეილების“ ერთადერთ ნაკლად; რატომ
იყლავდა თავს „ჭეშმარიტების“ გადაღებისას
ბრიფიტ ბარდო; რამ აიძულა, შეა ნარმო-
დებინისას პარტერში შევარდნილიყო დიდი
ტენირი ფრანკ კორელი და ლაზათავანი
სილა განენა ვიდაც უურნალისტისთვის, რის
გამო შეარქევს მარიო დელ მონაკოს „მარიო
დინამიტი“; რომელი მომლერალი აკეთებს
აქა და აქ ფორმლაგს და რომელი არა...
თავის უსაზღვრო ცოდნას ბევერ სიუხვის
რეასავით გასცემდა. მასთან ურთიერთო-
ბისას ლიტერატურისა და ხელოვნების სამ-
კაროში გადასახლებულს რეალური დროის
შეგრძენება გეკარგებოდა და ტელეფონით
სუჟირის შემდეგ აღმოაჩენდი, რომ თურმე
მოელი საათი ერთი წუთივეთ გაფრენილი;
მასთან სტუმრად დღისით მისულს ისე და-
გაღამდებოდა, ვერც კი შეამჩნევდო.

პირადი ურთიერთობა ერთია, მაგრამ ყველას, თუნდაც უაღლესად ერთდირებულ ადამიანს, როდი შეუძლია განათლების საკითხის საორგანიზაციო მხარის მოგვარება, როცა ეს მისი სამსახურებრივი მოვალეობა გახდება. ბევრ ამ მხრივაც გამორჩეული იყო. თსუ-ში 1965 წელს დაარსებული მეორადი ფაკულტეტის თანამშრომელი გახდა და, ვინაიდან დეკანები აქ საზოგადოებრივ საწყის სებზე მუშაობდნენ, ფაკულტეტის საქმიანობას, ფაქტორივად, თავად უძლვებოდა. 1990 წლიდან ამ განყოფილებას „ხელოვნებისა და ჰუმანიტარულ პროფესიათა ფაკულტეტი“ ეწოდა. ბევრ უკვე დეკანის მოადგილეა, 1993 წლიდან კი დეკანი. ამ დროიდან გამოვლინდა სრულად ბევრის ორგანიზაციონული ნიჭი. მოადგილე დაინიშნა უნივერსიტეტის სხვა ფაკულტეტიდან მანანდებ თავის მიერვე მოწვეული თამაზ თუთაშვილი - ყველა ნამოწვებაში მისი თანამოაზრე, თანამედროველი. მეორადი ფაკულტეტი პირველად ფაკულტეტიდან იქცა და უნივერსიტეტის სრულფასოვნიდიპლომს გასცემდა; ბევრის ინიციატივით სასწავლო პროგრამას დამატა არაერთი ახალი დისციპლინა და საგანი, გაიზარდა თანამშრომელთა რაოდენობა, სტუდენტთა რიცხვმა კი ათასს გადააჭარბა.

დაიმუშავებული. ისიც ისახავოდა თავისი საკუთრებული საქმეა. ამიტომ ფაქულტეტზე ქართული მეცნიერებისა და ხელოვანების ნაღები შეკრიბა; ელდარ შენგელაი კინოხელოვნების კათედრის გამგება; კინოწინასა და სტრუქტურის სამეცნიერო-კლივებით ლაბორატორიას სათავეში მერაბ კოკოჩაშვილი უდგას. აქ არიან კინოხელოვნების სხვადასხვა დარგის აღიარებული ოსტატები: მხედვილი ჭავარელი-უფროსი, რეზონ ჩხიძენე, თენიაზ აბულაძე, ოთარ იოსელიანი, რეზონ ესაძე თამაზ გომელაური, ბუბა ხოტივარი, გელა კანდელაკი, რეზონ თაბუკაშვილი, ერლომ დალომერ ახვლედიანები, გენო ჩირაძე, იური ბარამიძე... ენგბისა და თარგმანის კათედრას საქართველოს პარკინის საზოგადოების პრეზიდენტი, გალაკტიონის ინგლისურ

ენაზე მთარგმნელი იხესა მერაბძევილი ხელ-
მძღვანელობს; სახვითი და გამოყენებითი
ხელოვნების კათედრის საქმიანობას ლადო
ასათიანი უძღვება; მომავალ უურნალისტებს
XIX საუკუნის ქართული უურნალისტიკის
ისტორიის უკურსს ამ პერიოდის ქართული
საზოგადოებრივი აზრის საუკეთესო მკვლე-
ვარი თამაზ ჯოლოვგაუ კითხულობს; 93-ე
აუდიტორიაში ნემსი არ ჩავარდება, როცა
იქ ლექციაზე XX საუკუნის სოკრატედ წო-
დებული მერაბ მამარდაშვილი შედის; ქარ-
თულ ხალხურ სიმღერასა და პოპულარულ
კლასიკში (მენდელსონი, რატიო...). ვაჟთა
ვოკალურ ანსამბლს საუკეთესო ღობტარები
მიხეილ მცურავგაშვილი და ოთარ ბერძე-
ნიშვილი აოსტატებენ; ფაკულტეტს თავისი
სიმფონიურ ორკესტრიც კი ჰყავს, რომლის
დირიჟორი თავად ვახტაგო ფალიაშვილია.
ორკესტრი კონცერტებს არა მარტი უნი-
ვერსიტეტში, საკონცერტო დარბაზშიც
მართავს.

აქ ასწავლიან თავიანთი საქმეს სანაქებო
სპეციალისტები, ბეგოს კოლეგა-მეგობრები:
გულავრ ჭარელიშვილი, გოდერძი რუხაძე,
გოგი დემეტრაძე, არლი თაყაიშვილი... ბეგოს
ფაულტეტიშვილი მოჰყავს და ჟუმანიტარულ
დისკუსიაზე კათედრას აპარებს სტუ-
დენტობის დირონინდელ მეგობარს, შესანიშნავ
ლიტერატურს ვახტანგ როდონაიას.

ბეგოსთვის ფორმალური ნინაღობები არ
არსებობს. ადამიანი ნიჭიერი და განათლე-
ბულია? მაშინ არც მისი ახალგაზრდული
ასაკია დაბრკოლება. მთავარია, ეს მომავა-
ლი თაობის განათლების საქმეს წაადგეს და
მათაც გზას გაუსწინის: ლექტორებად ზაზა
შათორიშვილსა და კოტე ჯანდიერს იწვე-
ვს. ბეგონ და მისი მარჯვენა ხელი თამაზ-
თუთაშვილი საქმეში მოედ გულს დებენ.
ამიტომაც იმ ბენელ, ცივ 1990-იან წლებში ეს
ფაულტეტი მზის სხივივით იყო: პროფესიუ-
ლი და პიროვნული ღირსებით გამოჩეული
ამდენი ხალხის ერთად ხილვა გაგათბობდა,
მათი შრომა ხვალინდელი დღის იმედს ჩა-
გისახვდა.

ფაკულტეტიმა თანდათან ისეთი ავტორი-ტეტი მოიპოვა, რომ პროფილური სასახლებლების (თეატრალური ინსტიტუტი, სამხატვრო აკადემია...) ნაცვლად სტუდენტები აკმოდირდნენ, მიუხედავად იმისა, რომ სწავლა ფასანი იყო. სხვაგან რომ შეუძლებელა გახდა, გამართული ტექნიკური ბაზის ნებალობით მომავალი რეჟისორები აქ ფილმები იღებდნენ; მოდელიერები (რომლებიც „მოდის სახლის“ გაუქმების მერე პრიფესიას სამუშაოდ აქ მონველი უმაღლესი კვალიფიკაციის სპეციალისტებისაგან უფლებოდნენ, არა მარტო მოდელებს ქმნიდნენ, არამედ სპეციალურად მათთვის შექმნილ პოდიუმზე უნივერსიტეტშივე ჩენებებსაც აწყობდნენ სახვითი და გამოყენებითი ხელოვნების კათედრის სტუდენტები რსტატობას პირველ კორპუსში ამ კათედრის კუთვნილ უზარმაზარ სამსახურო სტუდიაში უფლებოდნენ... ფაკულტეტი სახელოსნო-აუდიტორიებს უნივერსიტეტის უკვე თოთ კორპუსში ფლობდა, მაგრამ სწავლის სრულფასოვან პროცესისთვის ესეც აღარ იყო საკმარისი ბეგო და თამაზი ახალ ამოცანას შეეჭიდნენ ფაკულტეტისთვის ახალი კორპუსი უნდა აშენდეს. მონდომებამ, დაუღალავემა შრომა შედეგი გამოიღო: გადაწყდა, პირველ კორპუსთან აგებულიყო ახალი სამსართულიან შენობა, რომელიც მთლიანად ამ ფაკულტეტს დაეთმობოდა. პროექტიც დამტკიცდა თანაც გამოიყო, მაგრამ 2003 წლის შემდეგ ჩენებში დატრიიალებულმა მოვლენებმა ბევრ სხვა რამებთან ერთად ეს საქმეც დაასამარა. გაფართოებას ვინ ჩივის, ფაკულტეტისათვო დაადგინა!

მანამდე კი ეს განყოფილება მთელ
ორმოცი წლის განმავლობაში სისხლსავს
საგანმანათლებლო საქმიანობას ენერგია
კოლეგებთან ერთად ძეგოს მიერ როგორი
სასწავლო პროცესი, ისე საორგანიზაციო
საქმე სათიკით, სანიმუშოდ იყო აწყობილი
ყოველი სასწავლო წლის ბოლოს ქვეყან
იძენდა საუკეთესო განათლებამილებულ
არაერთი პროფესიის ახალგაზრდა სპეცია
ლისტს, მოგების სახით დარჩენილი საგრძ
ნობი თანხა კი უნივერსიტეტის ბიუჯეტი
ავსებდა. მაშინდელი რექტორის, როინ მე
ტრეველის თქმით, რომელიც მუდამ მხარშ
ედგა მათ, ეს იყო უნივერსიტეტის საუკე
თესო ფაკულტეტი.

„ბეგოს დროიდან“ მოყლოებული, განათლების ამ კერას უკახო თვალისტვის უხილავი კიდევ ერთი საჭმელური უდა 1982 წელია. ბეგოსთან პირველობ მიღოლივარ სამსახურში – მას ციფრული საჩუქრო, „რიგოლეტო“ უნდა მივიღო. თსუ-ის IV კორპუსში შევეძი. უნივერსიტეტის სამსახური რამ ხდება: საიდანდაც სიმღერის ხმა ისმის. კიდევ უფრო საკირველია, რომ თანამშრომლები ამ უცნაურობას ყურადღებას არ აქცევენ – მათვის ეს თითქოს ჩვეულებრივი ამბავია. რაც უფრო უახლოვდები ბეგოს კაბინეტს, მით უფრო ხმამაღლა ისმის სიმღერა. ბეგოს კართან ვარ. რა თქმა უნდა, ხმა აქედან გამოდის. სხვისთვის წარმოუდგენელი – კონცერტი უნივერსიტეტში – ბეგოს შემთხვევაში სრულიად ბუნებრივი რამა. ბეგომ აქაც, სამსახურშიც, შექმნა საკუთარი ოთახი, სამყარო, სადაც „ბეგოსიანის“ – თანამშრომელი იყო თუ მასთან არანაირი სამსახურებრივი შეხება არ ჰქონდა, სიხარულით მიუწვდა გული, ვინაიდან იყოდა, რომ იქ მეგობრული, სიყვარულით საქე გარემო ელოდა და თან, შესაძლოა, ჯუზბეჭვი დი სტეფანის უბადლო ვოკალითაც დამტკბარიყო. საეჭვოა, რომელიმე სხვა ფაკულტეტი მის ხელმძღვანელობა გაეიგივებინოთ. „ხელოვნებისა და ჰუმანიტარულ პროფესიონალურ უნივერსიტეტის“ კი „ბეგოს ფაკულტეტიდ“ მოიხსენიებდნენ. ბეგოს გარეშე მისი ნარმოდგენა შეუძლებელი იყო, იგი იყო მისი სულ და გული.

უანგარო, საქმისთვის თავდადებულ, მე-
გობრულ, მოსიყვარულე ადამიანს, როგორც
ნესა, საკუთარ თავზე სიტყვას ვერ დააცდე-
ვინებ. ასეთი ადამიანი თავისი თავისთვის თა-
თქოს არც არსებობს. არადა, ბეგოს, როგორც
მრავალმხრივ, მთლიან პიროვნებას, თავს
გადამხდარი არაერთი უაღრესად საინტერესო
ამბის მოყოლა შეეძლო. მაგალითად, როგორ
გაუნია გულმა ყმანვილეკაცობაში კრიფისკენ;
როგორ გახდა 1970-იან წლებში, უკვე ზრ-
დასრულ ასაქში, საქართველოს პელისნეის
ჯგუფის ერთ-ერთი დამარსებელი და როგორ
გამოსცემდნენ არალეგალურ უურნალება.
იმ დროს ეს დიდ სიმაგრეს მოითხოვდა. და
ბეგოც ისე მოიქცა, როგორც საბშობლოსა
და თანაბეჭდობროლითა ერთგულ უშიშრი კაცს
შეეცერება: ამ სარისკო საქმეში თავიდა-
ვე სანდო მეგობარი იყო და არც საქმის
„გასკოდმის“ მერე შემდრკვალა შიშის ზარის
დამცემი საბჭოთა უშიშროებს წინაში, მათ
„აპარატმენტებში“ დაკითხვასაც ვაჟუცურად
გაუძლო და იმ ურთულესი მდგომრიცხიდან
ისე სუფთად, ღირსეულად გამოვდა, რომ მის
სახელს ჩრდილისმაგარიც კა არავერი მისდ-
გომია. რა თქმა უნდა, ყოველივე ამის შესახებ
თავად ბეგოს კრინტი არ დაუძრავს, ჩემთვის
ეს იმ ამბების მომსწრე მისი მეუღლისგან,
ქალბატონი ლალისგან გახდა ცნობილი.

ისევიათად, უთქმელ კაცს საჯაროდ მია-
გონ საკადრისი პატივი. მაგრამ, თუ მაინც
მოხდა და მისი ღვანილი დამსახურებულად
დაფასდა, ამის შესახებ შეიძლება ვერც ვე-
რაფერი გაიგო. ამიტომ გასაკეირი არ არის,
რომ ადამიანზე, რომლისგანაც უამრავ ვინ-
მეზე უამრავ რამეს გაიგებდი, არათუ მისმა
უახლოესმა მეგობრებმა, რჯახის ზოგიერთმა
წევრმაც კი ახლახან შეიტყო და ისიც სრუ-
ლიად წემთხვევით, რომ 1998 წელს ლირს-
ბის ორდენით დაუჯილდოებიათ. ყოვლად
უმნიშვნელო ან სულაც არაფრის მომცემი
რაღაც კურსის გავლის სერტიფიკატი მის
პატრონებს კედლებზე აქვთ გამოკიდებული,
ლირსბის ორდენი კი ბევროს მთელი ოცდაო-
თხი წლის განმავლობაში საწერი მაგიდის
ერთ პატარა უჯრამი ჰქონდა შეჩურითული
და მასზე არასდროს სიტყვა არ დასცდებია.
ჩვენთვის, ბევროს ახლობელ-მეგობრებისთვის,

ეს თითქოს პატარა შტრიხი მისი დიდი კა-
ცობის მორიგი დადასტურება გახდა.
ასეთი იყო ბეგო ბეგუაშეკილი: ჭეშმარიტი
ინტელექტუალი, თხემით ტრიუფამდე ქართვე-
ლი კაცი, რომელსაც შეთვისებული ჰქონდა
თავისი ინტერესთა სფეროში კაცობრიობის
მიერ შექმნილი უზარმაზარი სიმდიდრე,
მეგობრის მოყვარული, საკვეყნო საქმეზე
თავგადადებული, სიყვარულის მთესველი
და სიყვარულის მოქელი.

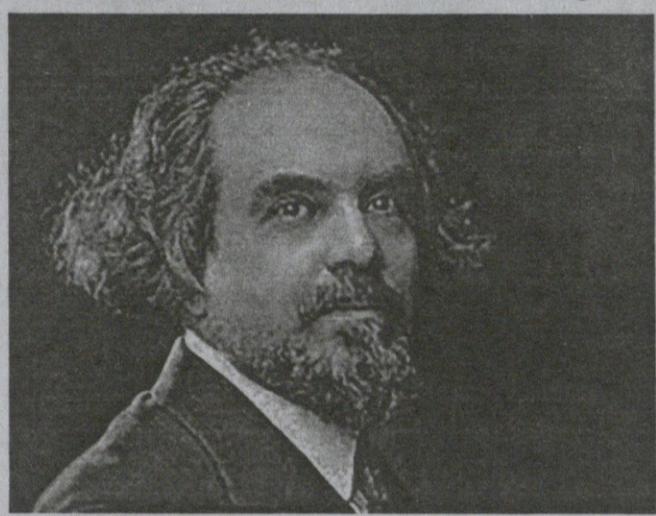
ორმოცი დღე გავიდა მისი ამქვეყნიური
ცხოვრების დასრულებიდან. ბეგოს სული
მარადისობას შეუერთდა. ბეგოს ნათელი
სსოვნა სამრადეამოდ აქ დარჩა.

რეზო გოგია

►► დასასრული. დასაცყისი „ლე“ №7

ნიკოლაი ბარლიავი

აპოკალიფსური განწყობების თვალსაზრისით, უდიდესია მნიშვნელობა აქვს 6. ფინოდოროვს, რომელიც XIX საუკუნის ბოლოს ცხოვრობდა, მაგრამ უფრო ცნობილი XX საუკუნეში გახდა. მისი აპოკალიფსური განწყობები ცვალებადია. რელიგიურ მოაზროვნეთა შორის იგი კველაზე მეტად არის მომავალზე ორიენტირებული, აქტიურად და არა პასიურად ესმის აპოკალიფსი. ხანგრძლივი დროის განმავლობაში სრულიად შეუფასებელი იყო, მუხედავად იმისა, რომ დიდად აფასებდნენ ისეთი გამოჩენილი ადამიანები, როგორებიც იყვნენ ლ. ტოლსტოი, ფ. დოსტოევსკი, ვ. სოლოვიოვი. იგი იყო უცნაური და ორიგინალური პიროვნება. არც პროფესიონალი მწერალი და არც ფილოსოფოსი. იმ რესა ადამიანების კატეგორიას განეკუთვნებოდა, რომელიც საშეგელს ამა

რეველი
კომუნიზმის
ცეკვილის

ქვეყნის ტანჯველისა და ბოროტებისგან ექცებლენ
სასუფეველში და გადარჩენის საკუთარი გეგმა
ჰქონდათ. ნ.ფილოროვს მიაჩნდა, რომ ნიგნე-
ბის გაყიდვა არ შეიძლებოდა, ისინი უფასოდ
უნდა დარიგებულიყო, რაც ძალიან უშლიდა
ხელს მისი იდეების გავრცელებას, მაგრამ ახლა,
რევოლუციის შემდეგ, XIX საუკუნის რელიგიურ
მოაზროვნეთა შორის ნ.ფილოროვი ყველაზე
პოპულარულია და საბჭოთა რუსეთში მრავა-
ლი მისი მიმდევარი არსებობს, რაც გასაგებიც
არის, ნ.ფილოროვი თავს მართლმადიდებელ
ქრისტიანად მიიჩნევდა, მაგრამ მრავალი რამ
აკავშირებდა კომუნიზმთან. იგი თანამედროვე
აქტუალიზმის წინამორბედია. რუსული აპოკა-
ლიფსური განწყობები ორსახოვანი იყო, მასში
რევოლუციური ელემენტიც იდონ და რეაქციუ-
ლიც, თუმც უდავოდ ჭარბობდა აპოკალიფსის
პასიური გაეგბა. რუსი ადამიანი დასასრულის
მოახლოების მისტიკური განცდებით იყო გამსჭ-
ვალული, განჭვრეტდა ანტიქრისტეს ბატონო-
ბის უამს და მოლოდინის რეუსიში იმყოფებოდა.
მომავალი ბადებდა საშინელების განცდას. ის,
რასაც წინასწარმეტყველებს აპოკალიფსი, და-
მართება ადამიანს, ხალხს, მაგრამ ადამიანი არ
არის წინასწარმეტყველებათა განხორციელების
პროცესში აქტიური მოქმედი პირი. აპოკალიფსი
გააზრებულია, როგორც ღვთაებრივი ბედისწე-
რა, ადამიანური თავისუფლება აქ არავითარ
როლს არ თამაშობს. ნ. ფილოროვთან მკვე-
თრად იცვლება აპოკალიფსის გაეგბა. აპოკა-
ლიფსური წინასწარმეტყველება ანტიქრისტეს
სამეფოზე, სამყაროს დასასრულზე, განკითხების
უამზე ნ. ფილოროვისთვის პირობითობაა,
როგორც მუქარა. არაფერი ფატალური ამაში
არ არის. თუ ადამიანები „საერთო საქმისთვის“,
ალორძინებისთვის გაერთიანდებიან ქრისტიანუ-
ლი სიმართლის ცხოვრებაში განსახორციე-
ლებლად და თუ თავიანთი ძმური კავშირით
იძროლებენ სტიქიური, ირაციონალური, მო-
მაკვდინებელი ბუნების ძალების წინააღმდეგ,
მაშინ აღარ იქნება ანტიქრისტეს სუფევა, სამ-
ყაროს დასასრული და განკითხების უამი. ამ
შემთხვევაში კაცობრიობა ბუნებრივად გადავა
მარადიულ არსებობაში. ყველაფერი ადამიანთა
აქტიურობაზე დამოკიდებული და ნ. ფილო-
როვიც ქადაგებს ადამიანის არნახულ აქტი-
ვობას, რომელმაც უნდა დაამარცხოს ბუნება,
კოსმიურ ცხოვრებას გაუწიოს ორგანიზება,

დაამარცხოს სიკვდილი და განახორციელოს გარდაცვლილთა აღდგომა. ამ „საერთო საქმის“ აუცილებელი პირობაა ძმური ურთიერთობა, განხეთქილების დაძლევა მათ შორის, რაც ასევე მეცნიერებისა და ტექნიკის მეშვეობით არის შესაძლებელი. ნ.ფილოდოროვს სნამდა, რომ, თუ ტექნიკას ძმობით გაერთიანებული კაცობრიობა დაეუფლებოდა, მას სასწაულების მოხდენა შეეძლო, მათ შორის მიცვალებულთა აღდგომა. ფილოსოფია პროექტულად ესმორდა. მისი აზრით, მეცნიერები, რომლებიც პრაქტიკისგან განყვენებულ ცოდნას ნარმოვეიდეგენენ, არ უნდა არსებობდნენ. თეორიულისა და პრაქტიკული გონის გაყოფა ბოროტებაა. მარქსისა და ენგელსის მსგავსად, ნ. ფილოდოროვს მიაჩნდა, რომ ფილოსოფია მარტო სამყაროს შემცნებით კი არ უნდა იყოს დაკავებული, არამედ ცვლიდეს მას, ბოროტებისა და ტანჯვეისგან გადაარჩინის პროექტს ქმნიდეს, უპირველესად — სიკვდილისგან, როგორც ყოველი ბოროტების ნაკაროსგან.

ମୁଦ୍ରଣ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମିତ ତାରିଖ

სევა რეკორდი 36 ლიტ.
ნიგბის თაიგული 3 ლიტ.

ყველა გენიოსს, ისევე, როგორც თითქმის ყველა უბრალო ადამიანს, ახასიათებს უცნაურობები ან ექსცენტრიული ქმედებები. უბრალო ადამიანებში ეს თვისებები არ ჩანს, რადგან არავის აინტერესებს, გენიოსებში კი დიდი ინტერესისა და დაკვირვების საგანი ხდება...

კეიმს ჯონის. ამ გენოსს აწუხებდა კინოფონია, კერაულოფონია, ბრონტოფონია და ჰიდროფონია ანუ ძალების შიში, ელვის შიში, ჭექა-ჭუხილის შიში, წყლის შიში.

მოდერნიზმის მაბას უცხო ძალის დანახვაზე პანიკური შეში იყყრობდა, ცაზე გაელაქნილი ელვა მოსვენებას უკარგავდა, ჭექა-ჭუ-ხილზე მოფარებულში შერბოდა, აუზსა და მორევს კი სათოფეზე არ ეკარებოდა.

კონისის კინოფონიას პროზაული მიზეზი ჰქონდა — პატარაობისას, პლაზურული კერძებს ესროდა ერთ უპატრონო ძალას, რომელმაც ვეღარ მოითმინა და ნიკაზე უყინა;

ელვისა და ჭექა-ქუხილის შიში ფანატიკოსმა კათოლიკე დეიდამ განუითარა, რომელიც პატარაობიდანვე გამუშავდებით ჩასწინებდა, ელვა-ქუხილი ლეთის რისხევა და „უნდა გეშინოდეს. ამიტომ იყო, რომ ყოველთვის, როცა გაიელვებდა, შეკრთხებოდა და პირჯვარს გადაინერდა. ყველას, ვისაც უკეირდა მისი ეს ჩევევა, მოწყალედ გადაუგდებდა: „თქვენ ამას ვერ გაიგებთ, რადგან კათოლიკურ ირლანდიაში არ გიცხოვრიათ“—.

სეაზ პირველია?

მწერლებიც ადამიანები არიან და მათთვისაც არაფერი ადა-
მიანური უცხო არ არის. ყველაზე მეტად ალკოჰოლი არ არის
უცხო. რომელი ერთი გაეისხენოთ - თავზეხელალებული, ლამის
ბავშვობიდან გალოთებული ედგარ ალან პო თუ პერმანენტული
მსმელი უილიამ ფოლენერი, მოხეტიალე მებრუვე ერნესტ ჰემინგუეი
თუ არყის ბოლლინო სერგეი ესენინი, ჯინის გიუ ფრენსის სკოტ
ფიცქერალდი თუ ლოთბაზარი ჯეკ კერუაკი, არყისტი სერგეი
დოვლათოვი თუ ლოთიბაში ვენედიქტ ეროფევევი, ჩვენებიდან?
რამდენიც გნებავთ, თუნდაც ძველი გრიშა აბაშიძე და მოუღლელი
მამია გურიილი, რომელიც ამბობდა: „სმაზ პირველია...“

မაგრამ မართლაც თუ პირველობზე ლაპარაკი, ჯეკ ლონდონი უკონკურენტია. პირველად ხუთი წლისამ დალია არაყო მეზობლად მდებარე ბარში, სადაც მამინაცვალმა გაგზავნა ლუფის მოსატანად. თოთხმეტი წლისა უკვე გამოცდილ მსმელებს ათრიობდა.

„ოცი ნლის განმავლობაში მხოლოდ ვეჩვერიდ, გემოს კუსინჯავდი მაგარ სასმელებს, შემდეგი ათი წელი დამჭირდა იმისათვის, რომ შემეყვარებინა ეს სასმელები. და გავხდი ლოთი, რადგან ალკოჰოლს ძალიან იოლად ვშოულობდი!“ – წერდა ჯეპ ლონდონი.

თავისუფლად შეეძლო კვარტიანი ვაკების დაპირქვავება, ოღონდ ფათერაჟი სულ თან დახდევდა მუზამ. ერთხელ ოკლენდის ვერცხებთან წყალში ჩავარდა და მეტავრზებ გადაარჩინა.

ნერის დროს არ სვამდა. მეაცრი განრიგი ჰქონდა: დილიდან შუადღემდე დღეში ათასი სიტყვა, დალევას სადილობიდან იწყებდა და ვახშმამდე არ ჩერდებოდა. ამ რეუმით იმდენს მიაღწია, რომ მსოფლიოში ყველაზე მაღალანაზღაურებადი მწერალი გახდა. ის იყო პირველი ამერიკელი ავტორი, რომელმაც მილიონი დოლარი გამოიმუშავა.

კატეგორია და კაცები

ცალკე თემაა მწერლები და კატები. მარკ ტვენი დიდების ზეინიგში იყო, როდესაც ნერდა: „დვოთის ქმნილებათაგან მხოლოდ კატა არ არის შექმნილი მონობისათვის. ადამიანებს კატებთან შეჯვარება რომ შესძლობოდათ, ეს შესამჩნევად გააკეთოს ილმობილებდა ადამიანს, თუმცა კატას მეტისმეტად გააუარესებდა“ - ი. - ნერდა მარკ ტვენი.

ბევრი კატა ჰყავდა სემუელ კლემენსს (ტევენს) და ყველას თავისებურად მუღლერ სახელს არქევდა: აპოლინარისი, ჰეკლერი, სატანა, ზოროასტრი და სხვ.

ურანგი დრამატურგი და პოეტი უან კოკტიო ამტკიცებდა, რომ კატებში დიდი მისტიკაა — ისინი ამ ცხოვრებაში ადამიანებზე მეტს ხედავთ და ჩვეულებრივ საგნებსა და მოვლენებს განსხვავებულად აღიქვამებ. კოკტიოს „კატების მეგობართა კლუბიც“ ჰქონდა შექმნილი.

ერნესტ ჰემინგუეის მუზეუმში დღესაც ჰყავთ სამოცი კატა, იმ კატების შთამომავალნი, რომლებსაც სახელოვანი მწერალი აღმერ-თებდა. თავის საცყარელ „სნოუბოლზე“ (გუნდაზე) დაკვირვებით, ჰემინგუეი წერდა, რომ კატას განვითარებული აქვს აძსოლუტური ემოციური პატოსისნება, — ადამიანებს ამა თუ იმ მიზეზით შეუძლიათ დამალონ თავიანთი გრძნობები, მაგრამ კატა ამას არ აკეთებს.

იოსენფ ბროდსკი ამერიკაში რომ წავიდა, მას ორი მანუსკრიპტებილი ჰყავდა - ცოლი მარია და კატა „მისისიპი“. მარია სადილად ასე უხმობდა ქმარსა და კატას: „კატებო, კატებო, სადილის დროა!“ ბროდსკის ხშირად უთქვამს: „დაავვირდით, კატებს არცერთი

ულამაზო მოძრაობა არ აქვთ".
ჩარლზ ბუკოვსკი ამტეკიცებდა, რომ მნერლისთვის კატაზე უკა-
ვის შემამართვა უკავშირდებოდა.

ესი ძთარავონებელი და მას
აი. ასკა: კატები და კაცები

